

Remissvar promemoria vattenkraft och vattenmiljö

Erik Fröberg
erik.froberg@jamtkraft.se

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Vi står bakom att ramvattendirektivet införlivas i svensk lagstiftning och är generellt sett positiva till promemorians inriktning, ambition och förslag. Det är efterlängtat med en tydligare styrning av arbetet med vattenförvaltning. Jämtkraft har genomfört, genomfört och planerar att genomföra miljöåtgärder som syftar till att öka den biologiska mångfalden där också stor vikt läggs vid att produktions- och reglerförmågan bevaras. Vattenkraft är unik i att möjliggöra omställningen till ett framtida hållbart energisystem och som verktyg att möta klimathotet på kort och lång sikt. Det är viktigt att den nya lagen ger inblandade aktörer en möjlighet att gemensamt genomdriva en process där rimliga miljöåtgärder vidtas för att hantera negativa effekter från vattenkraftproduktion i lokalmiljön samtidigt som förnyelsebar och reglerbar effekt- och elenergiproduktion värnas. Den nya lagstiftningen måste vara en grund från vilken avvägningar mellan lokal miljöpåverkan, global klimatpåverkan och berörda samhällsintressen kan göras för att hitta de bästa lösningarna för Sveriges energisystem sett ur ett hållbarhetsperspektiv. Detaljutformningen av nuvarande lagförslag riskerar dock att sätta lokal påverkan framför klimatpåverkan och annan samhällsnytta vilket försvårar ett gemensamt arbete bland samtliga parter. Med anledning av detta vill vi särskilt framhålla att:

- Jämtkraft är fortsatt starkt oroad över hur förslagen i promemorian ska få genomslag inom vattenförvaltningen, och vi välkomnar därför en översyn enligt kommittédirektiv 2017:96. En väl fungerande vattenförvaltning, vilket kräver en översyn av såväl organisation, föreskrifter och vägledningar, utgör en förutsättning för att promemorians förslag leder till att Energiöverenskommelsens vattenkraftrelaterade mål uppfylls. Ändamålsenlig styrning av vattenförvaltningens normsättning och ställningstaganden är avgörande i det här sammanhanget. Det är ett problem att Vattenmyndigheten idag inte har i uppdrag att också inkludera klimatfrågan i sina bedömningar. Det skall stå i lagtexten att värdet av förnyelsebar, koldioxidneutral och reglerbar effekt- och energiproduktion skall beaktas.
- Ramdirektivet för vatten och EU-rätten förutsätter att medlemsstaterna tillämpar en proportionalitetsprincip vid beslut om åtgärdsprogram så att de krav som ställs inte blir oproportionerliga eller orimliga. Vi ser således att den så kallade "stoppregeln", dvs den tolkning och tillämpning av Weserdomen som redovisas i förslaget, inte är förenlig med vare sig intentionerna i EU-lagstiftningen eller Energiöverenskommelsen. Vidare ger direktivets regelverk svenska myndigheter möjlighet att låta merparten av de vatten som berörs av vattenkraft utpekas som kraftigt modifierade vatten (KMV). Denna möjlighet måste tillämpas fullt ut samtidigt som möjligheten att besluta om undantag nyttjas, t.ex. mindre stränga kvalitetskrav och tidsförlängning.

- Domstolen skall ha rätt att överpröva myndigheternas statusklassning enligt miljökvalitetsnormerna, beslut om åtgärdsplaner samt utpekande av kraftigt modifierade vatten (KMV). Domstolen skall även ha möjlighet att vid behov kunna överpröva de ställningstaganden som ligger till grund för yttranden från myndigheter, där domstolen är skyldig att inhämta detta. Vår erfarenhet är att statusklassningar ofta sker schablonmässigt och på bristfälliga underlag. Detta tillsammans med oviljan att peka ut vattenförekomster som KMV medför att det inte är rättssäkert om myndighetens beslut inte kan prövas i domstol.
- Det är av största vikt att Nationella planen inte ersätter den individuella prövningen. I denna prövning ska alla slutliga avvägningar göras, innefattande intresset rörande verksamhetens bidrag med effekt- och elenergiproduktion, intresset av att skydda den omgivande natur- och kulturmiljön samt avvägningar som rör andra enskilda som kan påverkas av verksamheten.
- Utformning, efterlevnad och uppföljning av Nationella planen måste formaliseras så att det blir otvetydigt hur den tillämpas och att den blir styrande. Den Nationella planen eller ändringar i den måste därför fastställas av regeringen. I väntan på en översyn av vattenförvaltningens organisation och att dess funktion har säkerställts måste en kontrollstation finnas där regeringen följer upp utfallet. Initialt behöver detta ske årligen. Detta är en del av genomförandet av energiöverenskommelsen.
- I normalfallet måste en planeringshorisont om 40 - 50 år möjliggöras med tanke på investeringarnas långsiktiga karaktär. För Jämtkraft är det mycket viktigt att detta är tydligt och att inga tveksamheter föreligger. Då verksamheten efter prövning fått "moderna miljövillkor" förordar vi ett förenklat förfarande som innebär att behovet av att anpassa miljövillkoren analyseras innan en formell omprövning behöver initieras. Vidare måste det säkerställas att en ändring av verksamheten inte innebär att hela verksamheten skall omprövas.
- All reglering av vattenkraft som följer av EU-direktiv måste hanteras med ett samlat grepp i svensk lagstiftning för att säkerställa att målen i Energiöverenskommelsen uppnås. I detta innefattas också utpekande av Natura2000-områden.

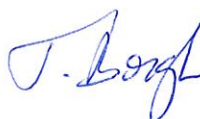
I övrigt ansluter vi oss till Energiföretagens remissvar.

Jämtkraft AB

Anders Ericsson

VD

Tommy Borgh

Chef Elproduktion